UUTISET

Kauppaketjujen resurssit eivät mitenkään riitä kaikkien myynnissä olevien tuotteiden taustojen selvittämiseen. **VASTUULLISUUSJOHTAJA LEA RANKINEN, SOK**

OP-Pohjola-ryhmän suhdanne-ennuste

MT	2012e	2013e	2014e
	Määrän muutos, %		
Bruttokansantuote	0,2	0,8	1,7
Kulutus	1,2	1,0	1,1
Investoinnit	–2,3	–1,2	2,6
Ansiotason muutos, %	3,6	2,5	1,2
Työttömyysaste,%	7,7	8,1	8,0
Julkisyhteisöjen velka, % BKT:sta	52,7	54,7	55,6

OP-Pohjola heikensi kasvuennustettaan

Suomen kansantuote kasvaa tänä vuonna vain 0,8 prosenttia ja ensi vuonna 1,7 prosenttia, OP-Pohjola ennustaa.

Ennuste tälle vuodelle heikentyi huomattavasti edellisestä, viime vuoden syyskuun katsauksesta, jolloin pankki uskoi vielä 1,4 prosentin kasvuun. Yksityinen kulutus pienenee Suomessa eikä vientikään vedä kunnolla, vaikka kääntyy vuoden lopulla lievään kasvuun.

Vaikka euroalueen talous alkaa elpyä kuluvan vuoden aikana, talous jää miinuksen puolelle. Kunnon suhdannenousua on luvassa vasta vuonna 2015.

OP-Pohjolan pääekonomisti **Reijo Heiskanen** arvioi, että euroalueen velkakriisi pysyy tänä vuonna verrattain rauhallisessa tilassa. Kreikan lainoja joudutaan todennäköisesti leikkaamaan ja keskuspankki joutuu lunastamaan lupauksensa valtionlainaostoista Espanjalta, joten pienehköjä kriisejäkin on luvassa.

Heiskasen mukaan euroalueella varsinainen testi on vuosina 2014–15, jolloin kriisimaiden on lunastettava nykyiset odotukset elpymisestä.

Talouskasvun nopeutuminen perustuu ensi vuonna viennille. Yksityinen kulutus kasvaa hitaasti ja investoinnit supistuvat vielä tänä vuonna.

Pankki ennustaa käytettävissä olevien reaalitulojen kasvun jäävän prosenttiin tänä ja ensi vuonna.

Ansiot nousevat vähiten 50 vuoteen

Ennuste perustuu arviolle hyvin maltillisesta palkkaratkaisusta. Ensi vuonna ansiotason nousu hidastuu noin prosenttiin, mikä on vähiten 50 vuoteen vuotta 1993 lukuun ottamatta.

Reaalipalkkojen lasku jää pieneksi ansiotulojen vähenemisestä huolimatta, koska myös inflaatio alenee jyrkästi, 1,3 prosenttiin ensi vuonna.

Hallituksen maaliskuun budjettiriihestä Heiskanen odottaa noin miljardin säästöjä siten, että veroja nostetaan puolet ja toinen puoli tulee menoleikkauksista hallitusohjelman mukaan. Tosin veroja on jo nostettu ja leikkaukset vasta edessä, vaikka niitä on poliittisesti hankalampi toteuttaa.

Heiskasen mukaan talouden kannalta olisi tehokkaampaa, että säästöistä tehtäisiin suurempi osa menoja leikkaamalla kuin veroja korottamalla.

JOUKO KYYTSÖNEN

Tuontiruuassa ongelmia sertifikaateista huolimatta

Pakkotyöllä tuotettu ananasmehu pääsi suomalaiskauppojen hyllyyn. Kauppa lupaa ottaa tapauksesta opikseen.

Suomalaisten vähittäiskauppojen valikoimissa olleen ananasmehun raaka-aine oli peräisin ihmisoikeuksia poikkeuksellisen törkeästi polkevasta thaimaalaisyrityksestä, kertoo kansalaisjärjestö Finnwatch.

”Tehtaan olosuhteet täyttävät monelta osin pakkotyön ja ihmiskaupan määritelmät”, toteaa Finnwatchin toiminnanjohtaja **Sonja Vartiala**.

Rikkomukset kuitenkin katosivat matkalla Thaimaasta S- ja K-kauppojen, Siwojen ja Valintatalojen hyllyille. Kauppaketjujen mukaan syynä on se, että tuotteen valmistaja on suomalainen yritys, eikä tuotteen alkuperämaata luokiteltu sen vuoksi riskimaaksi.

Finnwatch julkisti maanantaina tuontielintarvikkeiden tuotantoa koskevan Halvalla on hintansa -selvityksen tulokset. Selvitys pureutui sellaisten tuotteiden tuotanto-olosuhteisiin, joita Suomessa toimivat kauppaketjut, SOK, Kesko, Suomen lähikauppa ja Lidl, myyvät omilla merkeillään.

Ananasmehun lisäksi Finnwatch selvitti kaupan merkeillä myytävien tonnikalasäilykkeiden taustaa. Niissäkin järjestöä havaitsi monia ongelmia.

”Palkat eivät riitä elämiseen, kaikilla ei ole kirjallisia työsopimuksia ja työturvallisuudessa on puutteita”, Vartiala luettelee.

Kauppaketjuista SOK ja Kesko kiirehtivät tuoreeltaan maanantaina vakuuttamaan, että ne pyrkivät jatkossa entistä ponnekkaammin huolehtimaan myymiensä tuotteiden eettisyydestä.

”S-ryhmä lupaa, että Finnwatchin raportissa esiteltyjä epäkohtia ei lakaista maton alle”, totesi SOK tiedotteessaan maanantaina.

Laatujärjestelmä ei ole aukoton

Kaikki neljä suomalaisista vähittäistavarakaupan yritystä pyrkivät takaamaan tuotteidensa eettisesti kestävät tuotanto-olosuhteet kansainvälisten laatujärjestelmien avulla.

Keskikokoisenkin kaupan valikoimissa on kymmeniätuhansia tuotteita, joten kauppaketjujen resurssit eivät mitenkään riitä kaikkien tuotteiden taustojen selvittämiseen, SOK:n vastuullisuusjohtaja **Lea Rankinen** muistuttaa.

Sen vuoksi yritykset käyttävät hankinnoissaan apuna kansainvälistä BSCI-verkostoa (Business Social Compliance Initiative), joka tekee riskimaissa riippumattomia tuotanto-olojen tarkastuksia eli auditointeja.

Pirkka- ja Rainbow-ananasmehut valmistaa suomalainen VIP-Juicemaker thaimaalaisesta tiivisteestä.

Verkostoon kuuluu 900 yritystä, ja sen tavoitteena on edistää yritysten vastuullista hankintaa riskimaissa.

”BSCI pitää yllä tietokantaa sellaisista tavarantoimittajista, jotka on auditoitu sen hyväksymien periaatteiden mukaisesti. Toisessa tonnikalaa toimittavista yrityksistä auditoinnit ovat juuri valmistuneet ja toisessa meneillään. Tietokannasta näemme muun muassa sen, millaisiin korjaaviin toimenpiteisiin yrityksissä auditoinnin perusteella ryhdytään”, Rankinen kertoo.

BSCI-auditointi ei ole aukoton

BSCI-auditoinneista huolimatta Finnwatch kritisoi vähittäiskauppaa tuotanto-olojen liian vähäisestä valvonnasta. Vastuullisuutta pitäisi järjestön mukaan valvoa tarkemmin tuotantoketjun kaikissa vaiheissa.

Esimerkiksi Suomessa pakatun ananasmehun raaka-aineen alkuperään BSCI-järjestelmä ei yllä.

Finnwatch ei ole kaikilta osin tyytyväinen myöskään itse BSCI:hin.

Se ei esimerkiksi vaadi yrityksiä maksamaan työntekijöilleen elämiseen riittävää palkkaa. Yrityksen BSCI-jäsenyyskään ei edellytä, että läheskään kaikki sen riskimaissa sijaitsevista tuotantolaitoksista toimisivat verkoston vaatimusten mukaan.

BSCI:n taustalta puuttuu kokonaan myös työntekijöitä edustava ammattiyhdistysliike.

Sertifiointi parantaa vertailtavuutta

Suomessa elintarvikkeiden tuotantoa säätelevät lukuisat lait ja asetukset, niitä puolestaan valvovat viranomaiset. Myös ketju tuottajalta kauppaan on lyhyt ja helposti tarkastettavissa.

BSCI:n vuotaminen nostaakin esiin kysymyksen, ovatko suomalaiset ja ulkomaiset elintarvikkeet kaupan silmissä eriarvoisia.

Päivittäistavarakauppa ry:n johtaja **Ilkka Nieminen** korostaa, että sertifikaattien avulla kotimaisten ja ulkomaisten tavarantoimittajien tasa-arvoista kohtelua voidaan nimenomaan parantaa.

Sertifikaatit ovat tekemässä tuloaan Suomeenkin. Puutarha-alalla on jo pitkään käyty keskustelua kansainvälisen Global GAP -sertifioinnin käyttöönotosta. BSCI-järjestelmän tavoin myös Global GAPin tavoitteena on, että tuotantomaassa noudatetaan hyviä tuotantotapoja ja eettisesti kestäviä periaatteita.

Myös liha-alalla ollaan hahmottelemassa Suomeen soveltuvaa laatujärjestelmää.

”Kun auditoidut eli riippumattoman tahon valvomat järjestelmät ovat käytössä mahdollisimman laajasti ja kattavasti, niin kotimaassa kuin ulkomailla valmistettujen tuotteiden keskinäinen vertailu on helpompaa. Tällöin mikään tuote ei saa perusteetonta kilpailuetua.”

Perusteettomalla kilpailuedulla Nieminen tarkoittaa esimerkiksi työntekijöiden oikeuksia polkemalla saavutettuja halvempia tuotantokustannuksia tai tuotantoa koskevia epätosia väitteitä.

JUHANI REKU

JAANA KANKAANPÄÄ

Kahden thaimaalaisen valmistajan tonnikalasäilykkeitä on suomalaiskaupoissa pinotolkulla. Finnwatchin suosituksen mukaan tuotteet pysyvät kauppojen valikoimissa.

Uusia yrittäjiä

Tommi Hasu, 24. Kouvola. Mty Mattinen. 15.6.2012. Luomuviljan viljely.
Jussi Isokääntä, 24. Kalajoki. Poukkula mty. 1.1.2013. Lypsykarja.
Matti Kortesuo. Pyhäjoki. Lohikortteen tila. 20.3.2012. Kasvinviljely.
Sami ja **Reetta Kyyrö**, 36 ja 34. Hämeenlinna. Mäki-Maukolan tila. 10.4.2012. Kasvituotanto.
Markus Kärkkäinen, 30. Kiuruvesi. Teeriniemen tila. 27.3.2012. Maidontuotanto.
Olli Lukkarinen, 32. Nurmijärvi. Krannin tila. 29.3.2012. Viljanviljely ja metsätalous.
Elina ja **Annukka Makkonen**, 23 ja 26. Hankasalmi. Savolan tila/Makkosen Maitotila mty. 1.1.2013. Maidontuotanto.
Anni ja **Mika Markkanen**, 26 ja 26. Suonenjoki. Viitaselän tila. 1.1.2013. Maidontuotanto.
Jarmo Mauriala, 42. Sastamala. Langenojan tila. 1.1.2012. Kasvinviljely ja metsätalous.
Jaakko ja **Hanna Nivala**, 29 ja 29. Raahe. Mäntyhovin tila. 1.1.2013. Viljanviljely.
Irmeli ja **Isto Nummi**, 26 ja 30. Loimaa. Vääränkorven tila. 1.1.2013. Viljanviljely.
Ville Nurminen, 18. Vesilahti. Erkkilän tila. 1.1.2013. Kasvinviljely.
Teemu Pakonen, 29. Tyrnävä. Hannulan tila. 18.1.2012. Viljan ja perunan siemenviljely.
Matias Rinnekallio, 20. Kauhava. Pakkalan tila. 1.1.2013. Viljanviljely.
Jenni ja **Teemu Sairanen**. Marttila. Mäenpään/Mäkilän tila. 13.12.2012. Kasvinviljely.
Anni ja **Mikko Taavila**, 33 ja 40. Kouvola. Tommolan tila. 3.1.2013. Kasvinviljely.
Timo ja **Juhani Torkko**, 27 ja 28. Seinäjoki. Torkon tila. 1.1.2013. Kasvinviljely.
Juho Vanhakartano. Pori. Matinkartanon tila. 4.1.2012. Erikoiskasvituotanto.
Elina ja **Juho Vuorinen**. Hämeenkyrö. Einolan tila. 17.8.2012. Lypsykarja ja maatilamatkailu.
Antti ja **Pekka Yli-Karjanmaa**, 29 ja 30. Ilmajoki. Yli-Karjanmaan tila. 1.1.2013. Maidontuotanto.
Ville Ylikoski, 25. Kauhava. Jukolan tila. 1.1.2013. Lihantuotanto.

Haalarit luvassa

Tänä vuonna sukupolvenvaihdoksen tekevät tai aloittavat yrittäjät saavat haalarit.

Saamisen ehtona on, että sukupolvenvaihdos tehdään tai yritystoiminta aloitetaan tänä vuonna ja ilmoitetaan siitä Maaseudun Tulevaisuuden tai Landsbygdens Folkin Uusia yrittäjiä -palstalla. Ilmoitus on maksuton.

Lisäksi ehtona on, että jatkaja tai yrittäjä on MTK:n jäsen. Valtran edustaja ottaa puhelimitse yhteyden ja sopii haalarien toimittamisesta.

Lähetä jatkajien tai yrittäjien nimet, mielellään myös iät, osoite, puhelinnumero, tilan nimi, sijaintikunta ja päätuotantosuunnat sekä jatkamisen tai yrittämisen aloituspäivämäärä osoitteeseen: Maaseudun Tulevaisuus, Jatkajat, PL 440, 00101 Helsinki; telekopio: (09) 694 3717 / Jatkajat; Sähköposti: anita.mikola@maaseuduntulevaisuus.fi.

Jatkaja-ilmoituksen voi myös tehdä MT:n verkkolehdessä *www.maaseuduntulevaisuus.fi* Ota yhteyttä -linkin kautta.

Työttömyys väheni – tai sitten ei

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen työttömyysluvut kaunistuivat hiukan joulukuussa. Työttömiä oli kaikkiaan 180 000, mikä on 12 000 vähemmän kuin vuosi siten.

Työttömyysaste oli viime joulukuussa Tilastokeskuksen mukaan 6,7 prosenttia, mikä on puoli prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) niin ikään tiistaina julkistama työllisyyskatsaus kertoo päinvastaista kieltä.

TEM tilastoi joulukuussa kaikkiaan 280 000 työtöntä työnhakijaa, mikä on 100 000 enemmän kuin Tilastokeskuksen luku. Työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi TEM:n mukaan 27 000 vuodentakaisesta.

Tilastokeskuksen luku on kansainvälisesti vertailukelpoinen virallinen työllisyystilasto.

TEM:n neuvottelevan virkamiehen **Petri Syväsen** mukaan erot johtuvat erilaisista lähteistä.

Tilastokeskuksen luvut perustuvat otokseen. TEM:n tilasto kertoo kuinka monta työtöntä työnhakijaa työnvälitykseen on rekisteröity.

Eroa selittää myös Tilastokeskuksen käyttämä piilotyöttömyysluku. Työvoiman ulkopuolella piilotyöttöminä oli kaikkiaan 127 000 henkilöä. Se on 22 000 enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Piilotyöttömiksi tilastoituvat henkilöt, joita ei määritelmällisesti lasketa työttömiksi, koska työtä ei ole haettu riittävän aktiivisesti viimeksi kuluneen kuukauden aikana.

Työllisyysaste oli joulukuussa Tilastokeskuksen mukaan 67,3 prosenttia eli 0,2 prosenttiyksikköä korkeampi kuin joulukuussa 2011.

UP/KARI LEPPÄNEN

PAM: Kaupalla parannettavaa

Palvelualojen ammattiliitto PAM vaatii suomalaisia kauppaketjuja laatimaan kunnolliset vastuuohjeistot sekä omilla ostajilleen että kansainvälisille ostorenkaille.

PAM:n puheenjohtaja **Ann Selin** muistuttaa, että varsinkin ostorenkaille on keskittynyt niin paljon valtaa, että ne pystyvät pakottamaan kolmansissa maissa sijaitsevat tuottajat käytännössä mihin tahansa ehtoihin taatakseen tuotteelle mahdollisimman halvan myyntihinnan.

”Suomalaiset yritykset ovat toimintatavan tienneet, mutta eivät ole halunneet omatoimisesti siihen puuttua.”

Suomalainen vähittäiskauppa ostaa merkittävän osan omilla merkeillään myymistään tuotteista isojen ostorenkaiden kautta. Esimerkiksi Ruokakesko on mukana AMS Sourcing -yhteenliittymässä ja SOK Coop Tradingissa. Kummallakaan niistä ei ole julkista ohjeistoa väärinkäytösten ehkäisemisestä.

”Tämä on ristiriidassa suhteessa niiden käytössä olevaan valtaan.”

MT

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ilmoitus soidensuojelun täydennysohjelman valmistelun aloittamisesta

Ympäristöministeriön asettama soidensuojelutyöryhmä on ryhtynyt valmistelemaan luonnonsuojelulain (1096/1996) mukaista soidensuojelun täydennysohjelmaa. Valmistelu perustuu hallitusohjelmaan sekä valtioneuvoston periaatepäätökseen soiden ja turvemaiden kestävästä käytöstä ja suojelusta. Ohjelman hyväksyy valtioneuvosto.

Tavoitteena on valmistella vuoden 2014 loppuun mennessä ehdotus soidensuojelun täydennysohjelmasta. Ohjelmassa yksilöidään ne luonnonsuojelutarkoituksiin varattavat suot, joiden luonnonarvot ovat valtakunnallisesti merkittäviä.

Osana ohjelman valmistelua tehdään viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun ns. SOVA-lain (200/2005) mukainen ympäristöarviointi, jossa selvitetään ohjelman ja sen vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset ja laaditaan ympäristöselostus. Arvioinnin toteuttamisesta vastaa ympäristöministeriö.

Tämä ilmoitus ja siihen liittyvät asiakirjat pidetään nähtävillä 23.1.–1.3.2013 seuraavissa paikoissa:
- internetissä: **www.ymparisto.fi/soidensuojeluohjelma**
- ympäristöministeriön kirjaamossa, Fabianinkatu 6 A, 00130 Helsinki

Ohjelman ja ympäristöselostuksen lähtökohdista, tavoitteista ja valmistelusta voi esittää mielipiteitä toimittamalla ne ympäristöministeriöön kirjallisesti 1.3.2013 mennessä osoitteella Ympäristöministeriö, PL 35, 00023 Valtioneuvosto tai sähköpostitse osoitteella **kirjaamo.ym@ymparisto.fi**.

Ohjelman valmistelusta järjestetään **avoin seminaari** Suomen ympäristökeskuksessa 29.1. klo 10–15. Laajempaan keskusteluun suoluonnon turvaamisesta voi osallistua osoitteessa **www.otakantaa.fi**.

Lisätietoja:
ympäristöneuvos Aulikki Alanen, ympäristöministeriö, puh. 040 684 7146, aulikki.alanen@ymparisto.fi
vanhempi tutkija Kaisu Aapala, Suomen ympäristökeskus, puh 0400 148 670, kaisu.aapala@ymparisto.fi

www.ymparisto.fi

Sailas: Talouskuria kuntiin, sillä nopeaa nousua ei tule

Kunnan- ja kaupunginvaltuustot ovat aloittaneet uuden kautensa, ja uudet päättäjät joutuvat miettimään, karsitaanko menoja vai yritetäänkö sinnitellä ja korottaa vaikkapa veroja.

Reilun parin viikon kuluttua eläkkeelle jäävä valtiovarainministeriön valtiosihteeri **Raimo Sailas** suosittaa säästämään, sillä näköpiirissä ei ole talouden piristymistä.

”Tällä valtuustokaudella ei tule nopeaa nousua”, Sailas sanoi maanantaina Keravalla.

Suomen talouden kasvuvauhti voi asettua pysyvästi vain 1,5 prosentin tienoille vuodessa.

”Se on olennaisesti vähemmän kuin mihin olemme tottuneet ja minkä varaan palvelut on rakennettu”, Sailas varoittaa.

Kasvu oli aiemmin 2–4 prosentin luokkaa ja on nyt lähellä nollaa.

Talouskasvun juromisen ja edullisen huoltosuhteen kääntyminen epäedulliseksi on historiallisesti uusi tilanne.

”Tällaista yhdistelmää ei ole vielä nähty.”

Kunnilla on myös liikaa tehtäviä, mutta niitä on vaikea karsiakaan, koska jokaisella on puolustajansa.

Kuntaliitoksia olisi pitänyt tehdä pitkään ja hallitusti, Sailas sanoo.

”Nyt valtiovalta ei voi auttaa kuntia kasvuun muuten kuin luomalla otolliset olot yrityksille. Niitä joko syntyy tai ei synny.”

Palkkamalttia, ei alentamista

Suomen tuotanto on painunut vuosien 2007–2008 alle, eikä nouse sieltä ehkä vuosiin.

Myös vienti on toipunut poikkeuksellisen huonosti ja kauppatase on painunut alijäämäiseksi. Tuontienergia on kallista ja metsävienti halventunut, eikä Nokia enää vie. Saman määrän tuomiseen joudutaan nyt tekemään entistä enemmän tavaraa.

Suomi on jäänyt jälkeen Saksasta ja Ruotsista ja menettänyt niille markkinoita Venäjällä, Intiassa, Kiinassa ja Brasiliassa.

Kehitys on pitkälti kustannusten syytä. Sailas suomii ”Sari Sairaanhoitaja -huumassa tehtyjä palkankorotuksia” ja neuvoo nyt palkkamalttiin.

Palkkojen alentaminen parantaisi kyllä kilpailukykyä, mutta siihen ei ole tarvetta. Ostovoima heikkenee jo tuloveron kiristämisen, inflaation ja palkkojen nollakasvun kautta.

Kilpailijoiden saavuttamisessi Suomen pitäisi alittaa niiden korotuslinja.

Sailaksen lääkkeitä ovat myös todellisen eläkeiän hilaaminen 65 vuoteen sekä työllisyysasteen nostaminen Ruotsin ja Tanskan tasolle.

”Opiskelu on nyt jokin sivuhobby muun elämän rinnalla, ja yliopistosta valmistutaan keskimäärin 29-vuotiaina. Niin ei voi olla, tähän täytyy saada muutos.”

Kreikasta tulee luottotappiota

Uusia uhkia ovat valtioiden yleinen velkaantuminen ja lähiviikkoina erityisesti Yhdysvallat, jonka pitäisi saada budjettinsa hallintaan.

Velkaisuus ja tuotannon supistuminen vaivaavat edelleen myös euroaluetta.

Sailas ennustaakin luottotappioita.

”Kreikan velkoja joudutaan antamaan anteeksi Saksan syyskuisten vaalien jälkeen.”

Valtiosihteeri Sailas on huolissaan siitä, että Suomi on luovuttanut budjettivaltaansa EU-komissiolle sekä Saksan ja Ranskan keskinäiselle sopimiselle.

EIJA MANSIKKAMÄKI